

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2012 m. spalio 17 d.

dėl nacionalinių nuostatų dėl didžiausios leidžiamos kadmio koncentracijos trąšose, apie kurias Švedijos Karalystė pranešė pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsnio 5 dalį

(pranešta dokumentu Nr. C(2012) 7177)

(Tekstas autentiškas tik švedų kalba)

(Tekstas svarbus EEE)

(2012/719/ES)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnio 6 dalį,

kadangi:

Komisijai per šį terminą nepriėmus sprendimo, <...> 5 dalyse nurodytos nacionalinės nuostatos laikomos patvirtintomis.

Jei klausimas yra sudėtingas ir nėra pavojaus žmonių sveikatai, Komisija gali atitinkamai valstybei narei pranešti, kad šioje dalyje nurodytas terminas gali būti pratęstas dar vienam iki šešių mėnesių trunkančiam laikotarpiui.“

I. FAKTAI

(1) 2011 m. spalio 17 d. Švedijos Karalystė pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 114 straipsnio 5 dalį pranešė Komisijai apie ketinimą nustatyti nacionalines nuostatas, kuriomis fosforo trąšose leidžiama kadmio koncentracija būtų sumažinta iki ne daugiau kaip 46 g vienoje fosforo tonoje (tai prilygsta 20 mg Cd/kg P₂O₅). Šiomis priemonėmis būtų nukrypta nuo 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 2003/2003 dėl trąšų ⁽¹⁾ ir jas taikant būtų sumažinta didžiausia kadmio koncentracija, kuri dabar yra 100 g kadmio vienoje tonoje fosforo (tai prilygsta 44 mg Cd/kg P₂O₅), dėl kurios Švedijos Karalystei jau suteikta teisė taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą.

1. SESV 114 straipsnio 5 ir 6 dalys

(2) SESV 114 straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatyta:

„5. <...> Jei Europos Parlamentui ir Tarybai, Tarybai arba Komisijai nustačius kurią nors derinimo priemonę valstybė narė mano, kad dėl jos iškyla jai būdingų problemų ir todėl jai reikia priimti naujais moksliniais įrodymais pagrįstas nacionalines nuostatas, reglamentuojančias aplinkos ar darbo aplinkos apsaugą, apie numatytas nuostatas ir jų priėmimo motyvus ji praneša Komisijai.

6. Komisija per šešis mėnesius nuo pranešimo gavimo <...> patvirtina arba atmeta aptartąsias nacionalines nuostatas, patikrinusi, ar jos nėra savavališkos diskriminacijos priemonė arba užslėptas valstybių narių tarpusavio prekybos apribojimas ir ar jos netrukdo veikti vidaus rinkai.

2. ES teisės aktai

- (3) 1975 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyvoje 76/116/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių trąšas, suderinimo ⁽²⁾ nustatyti reikalavimai, kuriuos trąšos turi atitikti, kad jas būtų galima teikti rinkai su žymeniu „EB trąšos“.
- (4) Direktyvos 76/116/EEB I priede nurodytas rūšies pavadinimas ir atitinkami, pvz., sudėties, reikalavimai, kuriuos turi atitikti visos trąšos, kad jas būtų galima ženklinti žymeniu „EB trąšos“. Į šį sąrašą įtraukti rūšies pavadinimai buvo suskirstyti į kategorijas pagal pagrindinių maistinių medžiagų, t. y. azoto, fosforo ir kalio, kieki.
- (5) Pagal Direktyvos 76/116/EEB ⁽³⁾ 7 straipsnį valstybėms narėms nebuvo leidžiama, remiantis trąšų sudėtimi, identifikavimu, ženklinimu arba pakavimu, drausti, riboti prekybą „EB trąša“ žymeniu pažymėtomis trąšomis, atitukiosiomis Direktyvos nuostatas, arba trukdyti prekybai.
- (6) 2002 m. gegužės 24 d. Komisijos sprendimu 2002/399/EB dėl nacionalinių nuostatų dėl didžiausios leidžiamos kadmio koncentracijos trąšose, apie kurias Švedijos Karalystė pranešė pagal EB sutarties 95 straipsnio 4 dalį ⁽⁴⁾, pritarus Švedijos nuostatoms, kuriomis Švedijos rinkai draudžiama teikti trąšas, kuriose kadmio koncentracija viršija 100 g vienoje fosforo tonoje, leista taikyti nuo Direktyvos 76/116/EEB nukrypti leidžiančią nuostatą. Ši nukrypti leidžianti nuostata taikyta iki 2005 m. gruodžio 31 d.
- (7) Direktyva 76/116/EEB pakeista Reglamentu (EB) Nr. 2003/2003 dėl trąšų.

⁽²⁾ OL L 24, 1976 1 30, p. 21, pakeista Reglamentu (EB) Nr. 2003/2003.

⁽³⁾ Pakeista Reglamentu (EB) Nr. 2003/2003 5 straipsniu.

⁽⁴⁾ OL L 138, 2002 5 28, p. 24.

⁽¹⁾ OL L 304, 2003 11 21, p. 1.

- (8) Reglamento (EB) Nr. 2003/2003 35 straipsnio 2 dalyje teigiama, kad nuostatos, leidžiančios nukrypti nuo Direktyvos 76/116/EEB 7 straipsnio, kurias Komisija leido taikyti pagal ankstesnę EB sutarties 95 straipsnio 6 dalį, suprantamos kaip nuostatos, leidžiančios nukrypti nuo to reglamento 5 straipsnio, ir toliau taikomos neatsižvelgiant į reglamento įsigaliojimą.
- (9) Reglamento (EB) Nr. 2003/2003 15 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad Komisija spręs atsitiktinės kadmio koncentracijos mineralinėse trąšose klausimą ir prireikus parengs reglamento pasiūlymą bei jį pateiks Europos Parlamentui ir Tarybai. Komisija atliko išsamų parengiamąjį darbą, tačiau dėl įvairių sudėtingų veiksnių, į kuriuos būtina atsižvelgti, pasiūlymo dar nepriėmė.
- (10) Kadangi nukrypti leidžianti nuostata Švedijai suteikta tik iki 2005 m. gruodžio 31 d., 2005 m. birželio mėn. Švedija paprašė pratęsti galiojančios nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo laiką. 2006 m. sausio 3 d. Komisijos sprendimu 2006/347/EB dėl nacionalinių nuostatų dėl didžiausio leistino kadmio kiekio trąšose, apie kurias Švedijos Karalystė pranešė remdamasi EB sutarties 95 straipsnio 4 dalimi ⁽¹⁾, Švedijos valdžios institucijoms leista taikyti nacionalines priemones tol, kol ES lygmeniu nebus taikomos suderintos priemonės dėl kadmio koncentracijos trąšose.
- 3. Nacionalinės nuostatos**
- (11) „Potvarkyje dėl chemijos produktų (tvarkymo, importo ir eksporto draudimų)“ (1998:944) ⁽²⁾ pateiktos nuostatos dėl, *inter alia*, didžiausios leidžiamos kadmio koncentracijos trąšose, įskaitant EB žymeniu paženklintas trąšas. 3 skirsnio 1 dalyje nustatyta, kad muitų tarifų punktuose 25.10, 28.09, 28.35, 31.03 ir 31.05 išvardytų trąšų, kurių sudėtyje esančio kadmio koncentracija viršija 100 g vienoje fosforo tonoje, negalima parduoti arba perleisti.
- (12) Numatyta nacionaline priemone, apie kurią pranešta pagal SESV 114 straipsnio 5 dalį, fosforo trąšose leidžiama kadmio koncentracija nuo dabar leidžiamų 100 g kadmio vienoje tonoje fosforo būtų sumažinta iki 46 g kadmio vienoje tonoje fosforo (46 mg Cd/kg P prilygsta 20 mg Cd/kg P₂O₅).
- (13) 2011 m. gegužės 17 d. raštu Švedijos Karalystė pagal SESV 114 straipsnio 5 dalį pranešė Komisijai apie prašymą patvirtinti nacionalinių nuostatų, kuriomis fosforo trąšose leidžiama kadmio koncentracija būtų sumažinta iki ne daugiau kaip 46 g vienoje fosforo tonoje, nustatymą. Taigi, Švedijos valdžios institucijos prašo sumažinti Sprendimu 2006/347/EB suteiktoje nukrypti leidžiančioje nuostatoje nustatytą kadmio koncentraciją.
- (14) 2011 m. spalio 17 d. raštu Švedijos valdžios institucijos Komisijai papildomai pateikė galiojančių nacionalinių teisės aktų tekstus, kuriuose atspindi potvarkiais 2008:255 ir 2009:654 ⁽³⁾ įvesti pakeitimai.
- (15) 2011 m. lapkričio 14 d. raštu Komisija pranešė Švedijos valdžios institucijoms, kad 114 straipsnio 6 dalyje nustatytas šešis mėnesius truksiantis nuostatų nagrinėjimo laikotarpis prasidėjo 2011 m. spalio 18 d.
- (16) 2011 m. spalio 17 d. raštu Komisija pranešė kitoms valstybėms narėms apie gautą Švedijos prašymą. Be to, Komisija paskelbė šį pranešimą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ⁽⁴⁾, kad kitos suinteresuotosios šalys būtų informuotos apie nacionalines nuostatas, kurias Švedija ketina nustatyti, ir tokio sprendimo motyvus. Latvija pritarė Švedijos prašymui. Daugiau pastabų Komisija negavo.
- (17) Atsižvelgdama į klausimo sudėtingumą, Komisija paprašė Sveikatos ir aplinkos pavojų mokslinio komiteto (toliau – SAPMK) pateikti nuomonę dėl Švedijos atlikto rizikos vertinimo bendros kokybės, bet kokių ženklų trūkumų, išnagrinėtų scenarijų ir prielaidų tinkamumo bei išvadų patikimumo ir pagrįstumo nustatyto pavojaus aplinkai atžvilgiu.
- (18) 2012 m. ⁽⁵⁾ vasario 27 d. SAPMK priėmė nuomonę. SAPMK nuomonėje padaryta išvada, kad Švedijos valdžios institucijų parengtos rizikos vertinimo ataskaitos mokslinė kokybė yra gera, išnagrinėti scenarijai iš esmės yra tinkami, o juose naudotos parametrų vertės yra priimtinos. Tačiau, SAPMK nuomone, kai kurie ataskaitoje pateikti teiginiai nėra pagrįsti pakankamai įrodymais.
- (19) Kadangi yra likę SAPMK nustatytų neaiškumų dėl tam tikrų esminių prielaidų, kuriomis Švedijos valdžios institucijos rėmėsi pateikdamos išvadas apie mažuose Švedijos upeliuose gyvenantiems vandens organizmams kylantį pavojų (tai vienintelis Švedijos valdžios institucijų nustatytas pavojus aplinkai) ir nėra įrodymų, kad pratęsus Švedijos prašymo vertinimo laikotarpį kiltų pavojus žmonių sveikatai, Komisija nusprendė, kad pagrįsta pratęsti 114 straipsnio 6 dalies pirmoje pastraipoje nurodytą laikotarpį.

II. PROCEDŪRA

- (13) 2011 m. gegužės 17 d. raštu Švedijos Karalystė pagal SESV 114 straipsnio 5 dalį pranešė Komisijai apie prašymą patvirtinti nacionalinių nuostatų, kuriomis fosforo trąšose leidžiama kadmio koncentracija būtų sumažinta iki ne daugiau kaip 46 g vienoje fosforo

⁽¹⁾ OL L 129, 2006 5 17, p. 19.

⁽²⁾ 1998 m. liepos 14 d. Švedijos įstatymų rinkinys (SFS Svensk Författningssamling).

⁽³⁾ 2009 m. birželio 4 d. Švedijos įstatymų rinkinys (SFS Svensk Författningssamling).

⁽⁴⁾ OL C 309, 2011 10 21, p. 8 ir OL C 339, 2011 11 19, p. 24.

⁽⁵⁾ http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/environmental_risks/docs/scher_o_156.pdf.

- (20) 2012 m. balandžio 18 d. Komisija pranešė Švedijos Karalystei apie savo Sprendimą ⁽¹⁾ pagal SESV 114 straipsnio 6 dalies trečią pastraipą pratęsti pirmoje pastraipoje nurodytą šešių mėnesių laikotarpį, per kurį nacionalinės nuostatos, apie kurias buvo pranešta, turi būti patvirtintos arba atštos, dar vienam laikotarpiui, kuris baigiasi 2012 m. spalio 18 d.
- (21) 2012 m. balandžio 27 d. raštu Komisija pranešė Švedijos valdžios institucijoms apie SAPMK nuomonėje nurodytus neaiškumus ir paragino jas pateikti išsamesnius paaiškinimus, kuriais remdamasi Komisija galėtų priimti galutinę poziciją.
- (22) 2012 m. liepos 2 d. raštu Švedijos valdžios institucijos pateikė Komisijai atsakymą, kuriame nepaaiškino SAPMK nustatytų neaiškumų ir, vietoj to, tvirtino, kad SESV 114 straipsnio 5 dalyje pateikta aplinkos apsaugos sąvoka apima ir sveikatos aspektus. Todėl nagrinėjant Švedijos pranešimą, reikėtų įtraukti pranešime pateiktus su žmonių sveikatos aspektais susijusius teiginius.
- (27) Susirūpinimas dėl nepageidaujamo trąšose esančio kadmio poveikio aplinkai (ir žmonių sveikatai) jau buvo išsamiai išreikštas Austrijos, Suomijos ir Švedijos derybų dėl stojimo į Europos Sąjungą metu. Kaip minėta, šioms trims valstybėms narėms buvo suteiktos laikinos leidžiančios nukrypti nuo Sąjungos teisės aktų dėl trąšų nuostatos, kad būtų galima atidžiai įvertinti trąšose esančio kadmio keliamą pavojų ES lygiu.
- (28) 2002 m. Komisija paprašė Toksiškumo, ekotoksiškumo ir aplinkos mokslinio komiteto (toliau – SCTEE) pateikti nuomonę ⁽²⁾ dėl tikėtumo, kad dėl fosforo trąšų naudojimo kadmio koncentracija dirvožemyje gali padidėti. Remdamasis aštuonių valstybių narių atliktais rizikos vertinimo tyrimais ir papildomomis analizėmis, SCTEE įvertino, kad tikėtina, jog dėl fosforo trąšų, kurių sudėtyje yra ne mažiau kaip 60 mg kadmio/kg P₂O₅, daugelyje ES dirvų kaupsis kadmio, o naudojant fosforo trąšas, kuriose yra ne daugiau kaip 20 mg Cd/kg P₂O₅, per 100 metų laikotarpį dirvoje nesusidarys ilgalaikių kadmio sancaupų, neatsižvelgiant į kitus kadmio patekimo į dirvą šaltinius.

III. VERTINIMAS

1. Priimtumo kriterijus

- (23) Sprendime 2012/230/ES Komisija nusprendė, kad Švedijos Karalystės pateiktas prašymas dėl leidimo nustatyti griežtesnes nacionalines nuostatas dėl didžiausio leidžiamo kadmio kiekio trąšose, yra priimtinas.

2. Prašymo pagrįstumo vertinimas

- (24) Pagal SESV 114 straipsnį Komisija turi užtikrinti, kad būtų laikomasi visų sąlygų, kuriomis valstybė narė gali taikyti tame straipsnyje nustatytą nukrypti leidžiančią nuostatą.
- (25) Vadovaujantis SESV 114 straipsnio 5 dalimi, jei valstybė narė mano, kad dėl derinimo priemonės iškyla jai būdingų problemų ir todėl jai reikia priimti nuo derinimo priemonės nukrypstančias nacionalines nuostatas, jos turi būti pagrįstos naujais moksliniais įrodymais, susijusiais su aplinkos ar darbo aplinkos apsauga.
- (26) Be to, pagal SESV 114 straipsnio 6 dalį Komisija turi patvirtinti arba atšesti aptartąsias planuojamas nacionalines nuostatas, patikrinusi, ar jos nėra savavališkos diskriminacijos priemonė arba užslėptas valstybių narių tarpusavio prekybos apribojimas ir ar jos netrukdo veikti vidaus rinkai.

- (29) Atsižvelgiant į 1993 m. kovo 23 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93 dėl esančių medžiagų rizikos įvertinimo ir kontrolės ⁽³⁾, nustatyta, kad kadmio ir kadmio oksidas yra prioritetinės medžiagos, kurias reikia įvertinti.
- (30) Priimant Reglamentą (EB) Nr. 2003/2003 Komisija nenustatė kadmio ribinės vertės trąšose, tačiau pripažino būtinybę spręsti šį klausimą, kai tik bus gauti ES kadmio ir kadmio oksido rizikos vertinimo duomenys.
- (31) ES kadmio ir kadmio oksido rizikos vertinimo ataskaita buvo paskelbta 2007 m. gruodžio mėn. ⁽⁴⁾. Jos išvadomis pagrįstoje kadmio ir kadmio oksido rizikos mažinimo strategijoje rekomenduojama imtis konkrečių priemonių, siekiant mažinti kadmio koncentraciją maisto produktuose, tabako mišiniuose ir fosforo trąšose, atsižvelgiant į skirtingas sąlygas Sąjungoje ⁽⁵⁾.
- (32) ES lygmeniu toliau tęsiami veiksmai, kuriais siekiama nustatyti tinkamas ribines kadmio ir kadmio oksido vertes, atsižvelgiant į įvairius veiksnius, įskaitant ir skirtingas sąlygas ES, prieinamumą, geografinę kilmę ir trąšų gamybai skirtų fosfatų sudėtį. Komisija ketina įtraukti atitinkamas trąšose esančių teršalų ribines vertes (taip pat ir kadmio) į 2013 m. numatytą pasiūlymą dėl Trąšų reglamento persvarstymo.

⁽¹⁾ 2012 m. balandžio 18 d. Komisijos sprendimas 2012/230/ES, kuriuo pratęsiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsnio 6 dalyje nurodytas laikotarpis, susijęs su nacionalinėmis nuostatomis dėl didžiausios leidžiamos kadmio koncentracijos trąšose, apie kurias Švedijos Karalystė pranešė pagal SESV 114 straipsnio 5 dalį (OL L 116, 2012 4 28, p. 29).

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/health/ph_risk/committees/sct/documents/out162_en.pdf.

⁽³⁾ OL L 84, 1993 4 5, p. 1.

⁽⁴⁾ http://esis.jrc.ec.europa.eu/doc/risk_assessment/REPORT/cdoxidereport302.pdf.

⁽⁵⁾ OL C 149, 2008 6 14, p. 6.

- (33) Siekdamas pagrįsti savo prašymą nustatyti mažesnę kadmio koncentracijos ribinę vertę, Švedijos valdžios institucijos atliko naują kadmio rizikos Švedijos aplinkai vertinimą, kuris buvo baigtas 2011 m. sausio mėn. Jame palyginama prognozuojama poveikio nesukelianti koncentracija (PPNK) organizmams, būdingiems įvairioms Švedijos aplinkos terpėms, kuriose esama susikaupusio kadmio, atsižvelgiant į įvairius scenarijus, kai kadmio į aplinką patenka per trąšas ir kitus šaltinius. Pranešime taip pat daroma nuoroda į tam tikrus tyrimus, kurie buvo paskelbti atsižvelgiant į ankstesnius prašymus, pateiktus Komisijai pagal SESV 114 straipsnio 4 dalį (į kuriuos jau buvo atsižvelgta, siekiant pagrįsti galiojančią nukrypti leidžiančią nuostatą, pagal kurią Švedija gali taikyti didžiausią leidžiamą 100 g kadmio vienoje fosforo tonoje koncentraciją), ir į ES kadmio ir kadmio oksido rizikos vertinimą.
- (34) PPNK gėlam vandeniui priklauso nuo vandens kietumo. Kadangi Švedijoje gėlas vanduo yra labai minkštas, tikėtina, kad vandens organizmams toksiškumas gali pasireikšti esant mažesnei kadmio koncentracijai nei kitose Europos vietose. Todėl tikėtina, jog Švedijos vandenyse gyvenantys vandens organizmai iš esmės yra jautresni kadmui, palyginti su Vidurio ir Pietų Europos vandenyse gyvenančiais organizmais.
- (35) Remiantis 2006 ir 2009 m. Švedijos paviršiniuose vandenyse atliktų stebėsenos programų duomenimis, apie 1 % ežerų ir 7 % pakrančių vandenų nustatyta kadmio koncentracija yra didesnė nei PPNK vertė. Pagal 2008 m. atliktą patikrą, taikant išmetamųjų teršalų mažinimo priemones vandens organizmuose labai sumažėjo daugumos metalų koncentracija, tačiau kadmio atveju padėtis ne tokia aiški. Panašu, kad pastaraisiais metais didėjantis neigiamas poveikis žuvų (didžiųjų likodonų) imuninei sistemai susijęs su didėjančia kadmio koncentracija žuvyse. Siekiant nustatyti būsimą kadmio koncentracijos ariamojoje žemėje ir pasėliuose tendenciją, kad galima būtų apytiksliai apskaičiuoti jo koncentraciją po 100 metų, 2011 m. parengta nauja ataskaita, kurios išvados pasinaudota apytiksliai apskaičiuojant vandenyse šalia tręšiamų laukų gyvenantiems vandens organizmams per ateinančius 100 metų blogiausio scenarijaus atveju kilsiantį pavojų.
- (36) Švedijos valdžios institucijų atlikto vertinimo išvadose teigiama, kad ilgainiui itin minkštuose vandenyse (ne kietesniuose nei 5 mg CaCO_3/l) gyvenantiems vandens organizmams gali kilti didesnis pavojus. Tačiau tikėtina, kad taip įvyks tik mažuose upeliuose, į kuriuos iš žemės ūkio paskirties dirvožemio nutekantis vanduo prasiskiečia nedaug. Kitokio pavojaus aplinkai dėl kadmio koncentracijos trąšose Švedijos valdžios institucijos nenustatė.
- (37) Atsižvelgdama į sudėtingas kadmio patekimo į dirvą per fosforo trąšas, galimo kaupimosi dirvoje ir pavojaus gamtai sąsajas, Komisija paprašė Sveikatos ir aplinkos pavojų mokslinio komiteto (SAPMK) pateikti nuomonę dėl Švedijos atlikto rizikos vertinimo bendros kokybės, bet kokių ženklų trūkumų, išnagrinėtų scenarijų ir prielaidų tinkamumo bei išvadų patikimumo ir pagrįstumo nustatyto pavojaus aplinkai atžvilgiu.
- (38) SAPMK priėmė nuomonę 2012 m. ⁽¹⁾ vasario 27 d. Kaip jau buvo nurodyta Sprendime 2012/230/ES, SAPMK nuomonėje padaryta išvada, kad Švedijos valdžios institucijų parengtos rizikos vertinimo ataskaitos mokslinė kokybė yra gera, išnagrinėti scenarijai iš esmės yra tinkami, o juose naudotos parametru vertės yra priimtinos. Tačiau, SAPMK nuomone, kai kurie ataskaitoje pateikti teiginiai ir (arba) prielaidos nėra pagrįsti pakankamais įrodymais, o kai kurie scenarijai paremti pernelyg blogomis sąlygomis. SAPMK nusprendė, kad remiantis Švedijos valdžios institucijų pasiūlytomis prielaidomis kadmio koncentracijai minkštame vandenyje prognozuoti, gali būti pervertinta rizika ir todėl nesutiko su Švedijos valdžios institucijų pateiktais rezultatais dėl mažų Švedijos upelių, kurie yra vienintelė aplinkos terpė, kurioje Švedijos valdžios institucijos nustatė pavojų. Apskritai SAPMK mano, kad Švedijos ataskaitoje pateiktomis prielaidomis negalima remtis pavojui Švedijos aplinkai įvertinti.
- (39) Nepaisant to, SAPMK priminė ankstesnį 2002 m. Toksiškumo, ekotoksiškumo ir aplinkos mokslinio komiteto (CSTEE) vertinimą, kuriame įvertinta, kad taikant 46 mg Cd/kg P koncentraciją daugumoje Europos vietovių kadmio koncentracija dirvožemyje greičiausiai nedidės. Nors tai nėra nauji moksliniai duomenys, SAPMK patvirtino, kad ir Švedijos žemės ūkio paskirties dirvožemio atveju šią prognozę vis dar galima pagrįsti, ir pažymėjo, kad ją nustatant buvo remiamasi esamos koncentracijos principu, o ne rizikos vertinimu, kurį Švedijos valdžios institucijos atliko siekdamas pagrįsti dabartinį savo prašymą.
- (40) 2012 m. liepos 2 d. rašte Švedijos valdžios institucijos nepateikė išsamesnio paaiškinimo dėl SAPMK nustatytų trūkumų, susijusių su galimu pavojumi aplinkai. Atsižvelgiant į tai, kad 2002 m. CSTEE nuomonė priimta anksčiau nei Reglamentas (EB) Nr. 2003/2003, daroma išvada, kad Švedijos valdžios institucijos neįrodė, kad remiantis naujais moksliniais duomenimis aplinkai yra keliamas pavojus dėl Švedijai būdingos problemos, kilusios priėmus Reglamentą (EB) Nr. 2003/2003.
- (41) 2012 m. liepos 2 d. rašte Švedijos valdžios institucijos tvirtino, kad SESV 114 straipsnio 5 dalyje pateikta sąvoka „aplinkos apsauga“ apima sveikatos aspektus ir todėl, nagrinėjant Švedijos pranešimą, reikėtų įtraukti su tais sveikatos aspektais susijusius teiginius.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/environmental_risks/docs/scher_o_156.pdf.

- (42) Nepažeidžiant tikslaus 114 straipsnio 5 dalies teisinio aiškinimo, Komisija į savo analizę įtraukė trąšose esančio kadmio keliamo pavojaus Švedijos gyventojams per aplinką, t. y. visų pirma suvartojant su maistu, vertinimą.
- (43) Siekdamas pagrįsti savo poziciją, Švedijos valdžios institucijos pateikė su sveikata susijusias priežastis, dėl kurių būtina dar labiau sumažinti kadmio poveikį Švedijos gyventojams, kaip antai, didelį osteoporozės atvejų skaičių, padidėjusį trapių kaulų ligos atvejų ir kaulų lūžių skaičių, poveikį inkstų veiklai tose gyventojų grupėse, kurių kadmio koncentracija viršija 1 mg/g kreatinino, taip pat pažeidžiamoms gyventojų grupėms (diabetu sergantiems ir asmenims, kurių organizmui trūksta geležies; abi sudaro didelį Švedijos gyventojų dalį) kylantį pavojų. Pasak Švedijos valdžios institucijų, dėl mažesnio pH lygio Švedijos dirvoje gali kilti didesnės kadmio koncentracijos pasėliuose pavojus, o dėl to būtų daromas didesnis poveikis gyventojams, nes poveikis daugiausia priklauso nuo kadmio suvartojimo su maistu, visų pirma augalinės kilmės produktais.
- (44) Komisija paprašė SAPMK pateikti išsamesnę nuomonę dėl to, ar Švedijos valdžios institucijų nustatytas pavojus žmonių sveikatai yra būdingas tik Švedijai ir, ar jis kilo priėmus Reglamentą (EB) Nr. 2003/2003 ⁽¹⁾.
- (45) Dėl klausimo, ar padėtis Švedijoje skiriasi nuo padėties kitose Europos vietose, SAPMK sutiko, kad dirvos pH Švedijoje iš esmės yra mažesnis nei kitose Europos vietose. Tačiau kadangi dėl mažesnės pH vertės dirvoje kadmio vis dažniau šalinamas jį išplaukiant iš dirvos, grynasis kadmio kaupimasis Švedijos dirvoje, remiantis palyginamais kadmio koncentracijos ir trąšų naudojimo rodikliais, yra mažesnis nei daugelyje Europos vietų. SAPMK pažymi, kad Švedijos ataskaitoje (IV priedo santarauka) pritariama SAPMK išvadoms: „Buvo sudėtinga vienareikšmiškai įrodyti, kad Švedijai būdingos specifinės sąlygos, dėl kurių Švedijos dirva yra pažeidžiamesnė dėl kadmio kaupimosi nei Vidurio Europos dirva. Tačiau pH yra svarbiausias kadmio patekimą iš dirvos į pasėlius reguliuojantis veiksnys, o Švedijos dirvos pH vertė yra apie vieną pH vienetą mažesnė už vidutinį rodiklį Europoje. Tai greičiausiai susiję su kalkių turinčios pamatinės uolienos retumu Švedijoje. Švedijos kviečiuose taip pat yra kadmio, kurio koncentracija prilygsta jo koncentracijai daugelyje Europos šalių, nepaisant aplinkybės, kad kadmio koncentracija Švedijos dirvoje yra santykinai maža.“ SAPMK teigia, kad nors Švedijos ataskaitoje pateikta atnaujintų duomenų apie atmosferos iškritas, scenarijai dėl masės balanso skaičiavimo jau buvo įtraukti į 2002 m. CSTE nuomonėje pateiktus scenarijus, taigi, nėra naujos informacijos, kuria remiantis būtų galima teigti, kad tie scenarijai nebeaktualūs.
- (46) SAPMK sutinka, kad dėl mažesnių pH verčių didėja kadmio biologinis įsisavinamumas ir pateikimas į pasėlius, taigi, į kviečius gali patekti daugiau kadmio nei daugelyje Europos šalių. Tačiau SAPMK pažymi, kad jei palaikoma maža pH vertė, ateityje kadmio koncentracija pasėliuose Švedijoje turėtų didėti lėčiau (mažesnis didėjimas) nei daugelyje kitų šalių Europoje, nes kadmio koncentracija dirvoje esant tam pačiam patekimo šaltiniui didėja mažesniu mastu.
- (47) Dėl su maistu suvartojamo kadmio SAPMK daro išvadą, kad Švedijos ataskaitoje nėra duomenų, kad palyginus vidurkius ar viršutinius suvartojimo procentilius, Švedijoje su maistu būtų suvartojama daugiau kadmio nei kitose Europos šalyse. Remiantis naujausiomis tendencijomis, suvartojimas su maistu nedidės, įskaitant gyventojų organizmo užterštumą kadmium. Galiausiai, SAPMK pažymi, kad Švedijos ataskaitoje pateikiama įrodymų, kad kadmio poveikį žmonių sveikatai Švedijoje galima įvertinti atsižvelgiant į žmonių organizmo užterštumą kadmium, kuris yra mažesnis nei buvo nurodyta anksčiau, tačiau joje nepateikiama duomenų, kad Švedijos gyventojai yra arba tapo jautresniais kadmiumi nei kitų Europos šalių gyventojai.
- (48) Apskritai SAPMK daro išvadą, kad Švedijos ataskaitoje pateiktas išsamus ir atnaujintas trąšose esančio ir per maisto grandinę suvartojamo kadmio ilgalaikio poveikio žmonių sveikatai vertinimas. SAPMK pažymi, kad ataskaitoje nepateikiama įtikinamų argumentų, kad Švedijos atvejis yra unikalus, arba kad atsižvelgiant į duomenis, gautus priėmus Reglamentą (EB) Nr. 2003/2003, esama tolesnį susirūpinimą keliančių konkrečių priežasčių.
- (49) Galiausiai, Komisija mano, kad Švedijos Karalystė nepagrindė planuojamų nacionalinių priemonių dėl didžiausios leidžiamos kadmio koncentracijos trąšose naujais moksliniais įrodymais, susijusiais su aplinkos apsauga, motyvuodama konkrečia problema Švedijoje, kilusia priėmus Reglamentą (EB) Nr. 2003/2003.
- (50) Komisija pažymi, kad Švedijos prašyme neaptariama darbo aplinkos apsauga kaip pagrindas priemonėms, apie kurias buvo pranešta, nustatyti.

IV. IŠVADOS

- (51) SESV 114 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad jei valstybė narė mano, jog ji turi priimti nacionalines nuostatas, kuriomis nukrypstama nuo Sąjungos derinimo priemonių, šios nacionalinės nuostatos turi būti pagrįstos naujais moksliniais įrodymais, susijusiais su aplinkos ar darbo aplinkos apsauga, ir valstybė narė turi būti susidūrusi su konkrečia problema, atsiradusia dėl derinimo priemonės taikymo.

⁽¹⁾ SAPMK nuomos r. adresu http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/environmental_risks/opinions/index_en.htm#id5.

- (52) Šiuo atveju, išnagrinėjusi Švedijos prašymą Komisija mano, kad Švedijos Karalystė nepateikė su aplinkos ar darbo aplinkos apsauga susijusių naujų mokslinių įrodymų, įrodančių, kad priėmus Reglamentą (EB) Nr. 2003/2003 dėl trąšų jos teritorijoje kilo konkreti problema, dėl kurios būtina nustatyti nacionalines priemones, apie kurias buvo pranešta.
- (53) Taigi, Švedijos Karalystės prašymas nustatyti nacionalines priemones, kuriomis fosforo trąšose leidžiama kadmio koncentracija būtų sumažinta iki ne daugiau kaip 46 g vienoje fosforo tonažyje, neatitinka 114 straipsnio 5 dalyje nustatytų sąlygų.
- (54) Pagal EB sutarties 114 straipsnio 6 dalį Komisija turi patvirtinti arba atmesti planuojamas nacionalines nuostatas, patikrinusi, ar jos nėra savavališkos diskriminacijos priemonė arba užslėptas valstybių narių tarpusavio prekybos apribojimas ir ar jos netrukdo veikti vidaus rinkai.
- (55) Kadangi Švedijos Karalystės prašymas neatitinka pagrindinių 114 straipsnio 5 dalyje nustatytų sąlygų, Komisija neturi tikrinti, ar laikomasi 114 straipsnio 6 dalies sąlygų.
- (56) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, galima daryti išvadą, kad Švedijos Karalystės pateiktas prašymas nustatyti nacionalines nuostatas, kuriomis nukrypstama nuo Reglamento (EB) Nr. 2003/2003 nuostatų, yra priimtinas, tačiau neatitinka SESV 114 straipsnio 5 dalyje nustatytų

sąlygų, nes Švedija nepateikė naujų mokslinių įrodymų, susijusių su aplinkos apsauga, remdamasi Švedijai būdinga konkrečia problema, kilusia priėmus Reglamentą (EB) Nr. 2003/2003.

- (57) Todėl, Komisijos nuomone, nacionalinių nuostatų, apie kurias buvo pranešta, negalima patvirtinti pagal SESV 114 straipsnio 6 dalį,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Numatytos nacionalinės nuostatos, kuriomis ketinta sumažinti fosforo trąšose leidžiamą kadmio koncentraciją nuo šiuo metu taikomų 100 g vienoje fosforo tonažyje iki 46 g, apie kurias Švedijos Karalystė pranešė Komisijai 2011 m. spalio 17 d., atmetamos.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Švedijos Karalystei.

Priimta Briuselyje 2012 m. spalio 17 d.

Komisijos vardu

Antonio TAJANI

Pirmininko pavaduotojas